

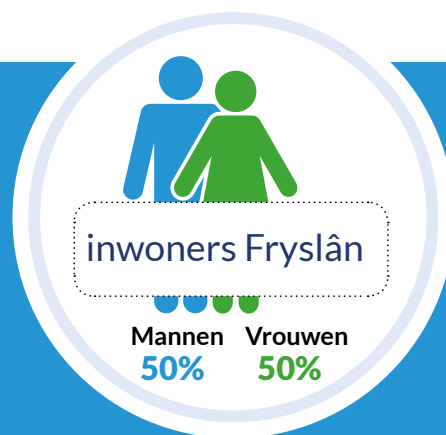
Aanleiding

Demografische overgang in Fryslân

In Fryslân is een demografische overgang - ook wel transitie genoemd - gaande. Decennialang is de bevolking gegroeid, maar nu krimpt de bevolking licht en verandert de samenstelling van de bevolking. Het aantal senioren groeit en het aantal jongeren neemt af. In recente publicaties van het Fries Sociaal Planbureau (FSP) over vergrijzing en ontgroening is hier nader op ingezoomd. In deze publicatie presenteert het FSP een aantal actuele cijfers over de bevolkingsontwikkelingen in Fryslân. Vooral wordt ingegaan op de ontwikkeling van de totale Friese bevolking en de invloed van natuurlijke groei en migratiestromen hierop. Verder worden cijfers over de ontwikkeling van het aantal Friese huishoudens gepresenteerd. Deze publicatie is een update van het fluchskrift Bevolkingsontwikkelingen in Fryslân uit 2015. Op deze manier monitort het FSP regelmatig de bevolkingsontwikkelingen in Fryslân.

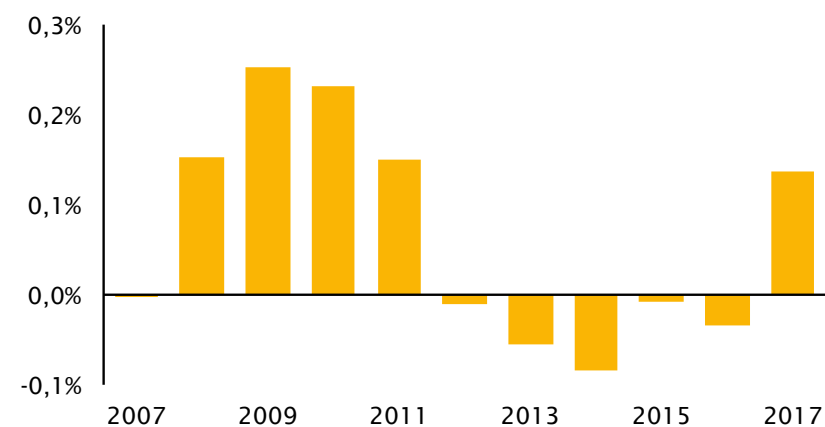
Weer toename bevolking in 2016 in Fryslân

Per 1 januari 2017 telt Fryslân 646.926 inwoners. Daarmee is het aantal inwoners van Fryslân met 0,1% (886 personen) toegenomen in vergelijking met 1 januari 2016. Sinds 2011 nam het inwonertal ieder jaar licht af, van 647.282 inwoners in 2011 tot 646.040 in 2016. Deze dalende trend is nu onderbroken. De gemeenten Leeuwarden (788), De Fryske Marren (324) en Smallingerland (258) kenden de grootste groei in het afgelopen jaar. Ook landelijk groeide het aantal inwoners. Op 1 januari 2017 telt Nederland 110.570 inwoners meer dan een jaar eerder, een toename van 0,7%.

646.926 inwoners
op 1-1-2017

Percentuele toe-/afname van het aantal inwoners Fryslân per 1 januari in vergelijking met voorgaand jaar, 2007-2017

Bron: CBS, bewerking FSP

De bevolkingsontwikkeling wordt bepaald door:

- 1 de natuurlijke bevolkingsgroei (geboorten minus sterfgevallen)
- 2 migratiesaldo (binnenlands en buitenlands migratiesaldo).

Binnenlandse migratiesaldo: het verschil tussen vestiging vanuit en vertrek naar een andere gemeente in Nederland.

Buitenlands migratiesaldo: het verschil tussen immigratie en emigratie.

Sinds 2015:

Krimpregio: Noordoost Fryslân

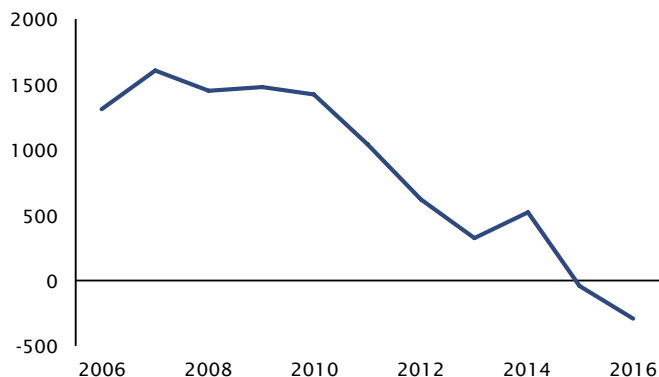
Anticipieerregio's: Noordwest Fryslân,

Zuidoost Fryslân, Waddeneilanden

Sterfteoverschot in Fryslân

In de afgelopen jaren zijn er iets meer sterfgevallen dan geboorten geweest in Fryslân. In 2016 overleden in Fryslân 291 mensen meer dan werden geboren. Deze natuurlijke krimp in Fryslân komt door de daling van het aantal geboorten (van 7012 in 2010 tot 5990 in 2016) en de toename van het aantal sterfgevallen (van 5588 in 2010 tot 6281 in 2016). Landelijk was er in 2016 nog een natuurlijke bevolkingsgroei van 22.489. De verwachting is dat in Fryslân het aantal geboorten de komende jaren weer toeneemt tot circa 6500 in 2025. Deze toename leidt op de langere termijn echter niet tot een natuurlijke bevolkingsgroei. Het sterfteoverschot zal de komende decennia verder toenemen door de verdere veroudering van de Friese bevolking.

De natuurlijke bevolkingsgroei/-afname in Fryslân, 2006-2016

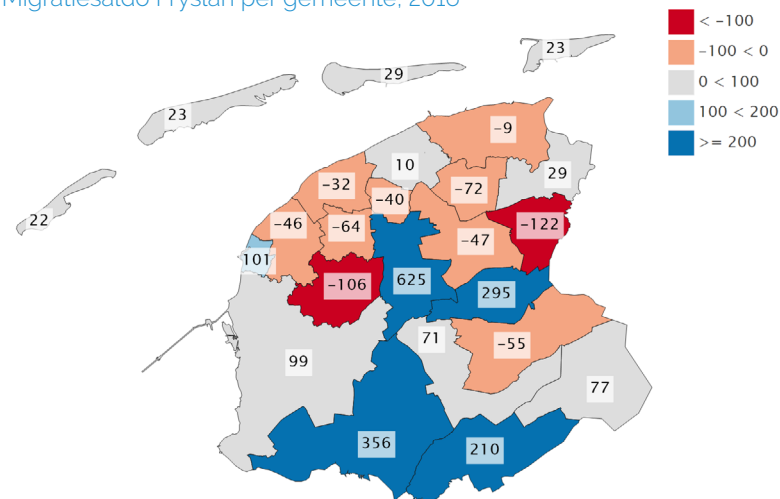

Bron: CBS, bewerking FSP

In meeste gemeenten een positief migratiesaldo

In de meeste Friese gemeenten hebben zich in 2016 meer mensen gevestigd dan zijn vertrokken. In voorgaande jaren hadden de meeste Friese gemeenten een negatief migratiesaldo. De gemeenten Leeuwarden (625), De Fryske Marren (356), Smallingerland (295) en Weststellingwerf (210) hebben het hoogste positieve migratiesaldo. Hier hebben zich meer mensen vanuit een andere gemeente of uit het buitenland gevestigd dan zijn vertrokken. De meeste gemeenten met een negatief migratiesaldo in 2016 liggen in het noorden van de provincie. Dit zijn overwegend gemeenten die tot een krimp- of anticipieerregio behoren. De gemeenten Achtkarspelen (-122) en Littenseradiel (-106) hebben in 2016 het meest negatieve migratiesaldo.

Migratiesaldo Fryslân per gemeente, 2016

Bron: CBS, bewerking FSP

Fryslân telt in 2017 vijf opvangcentra voor asielzoekers met 2550 plaatsen:

Sint Annaparochie (het Bildt) | Burgum (Tytsjerksteradiel) | Drachten (Smallingerland) | Sneek (Súdwest-Fryslân) | Balk (De Fryske Marren).

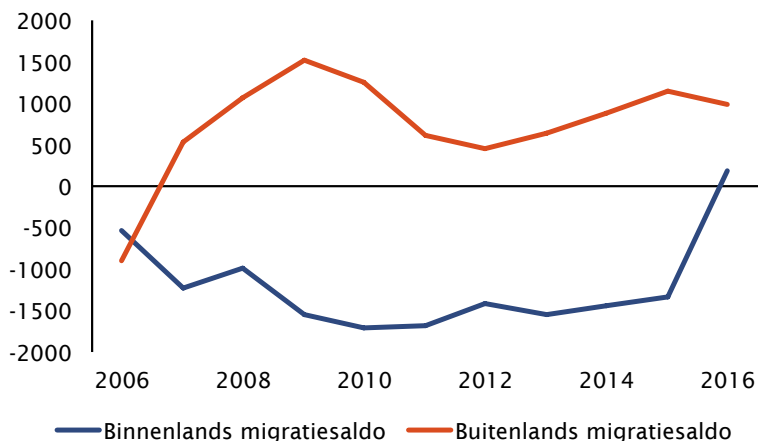
Bevolkingsgroei waarschijnlijk door komst asielmigranten

De lichte groei van de Friese bevolking in 2016 lijkt vooral te komen door de vestiging van buitenlandse migranten. In 2016 was er een buitenslands migratieoverschot van 1188 personen: 3577 mensen kwamen vanuit het buitenland in Fryslân wonen en 2389 vertrokken naar het buitenland. De meeste buitenlandse migranten vestigden zich in Leeuwarden (1397), in andere gemeenten met grotere plaatsen en in gemeenten met een asielzoekerscentrum. In de gemeente het Bildt vestigden zich bijvoorbeeld 241 buitenlandse migranten. Ook het binnenlands migratiesaldo was in 2016 fors hoger dan in de voorgaande tien jaar. Voor een deel lijkt deze stijging te komen door de huisvesting van asielzoekers met een verblijfsvergunning, de zogenaamde statushouders. In 2016 zijn in Fryslân 1665 statushouders gehuisvest. Dit is een forse toename in vergelijking met 2015, toen dit er 902 waren. Verder kan ook de gunstige economische situatie van invloed zijn op het positieve migratiesaldo.

Toename van het aantal huishoudens

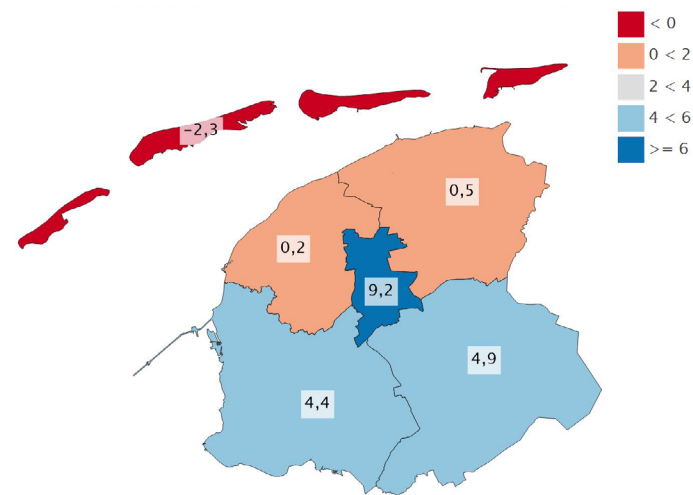
De krimp van het aantal huishoudens is voor het Rijk een belangrijk criterium om een regio als krimpregio aan te wijzen. Tussen 2010 en 2016 is het totaal aantal Friese huishoudens nog met ruim 6000 toegenomen. Naar verwachting neemt het aantal huishoudens in Fryslân nog verder toe, ondanks de verwachte afname van de bevolking. De prognose van de provincie Fryslân gaat uit van circa 300.000 huishoudens in 2030, een toename van 12.500 huishoudens in vergelijking met 2016. De ontwikkeling van het aantal huishoudens verschilt per regio. De meeste regio's met een krimpstatus krijgen het eerst te maken met een krimp van het aantal huishoudens. De Waddeneilanden al in de komende jaren en de regio's Noordoost en Noordwest rond 2023. In Zuidoost en Zuidwest Fryslân ligt de overgang van groei naar krimp in het aantal huishoudens naar verwachting rond 2030. In Leeuwarden lijkt de groei van het aantal huishoudens tot na 2030 door te zetten.

Binnenlands en buitenslands migratiesaldo in Fryslân, 2006-2016

Bron: CBS, bewerking FSP

Percentuele groei van huishoudens per regio, 2016-2030

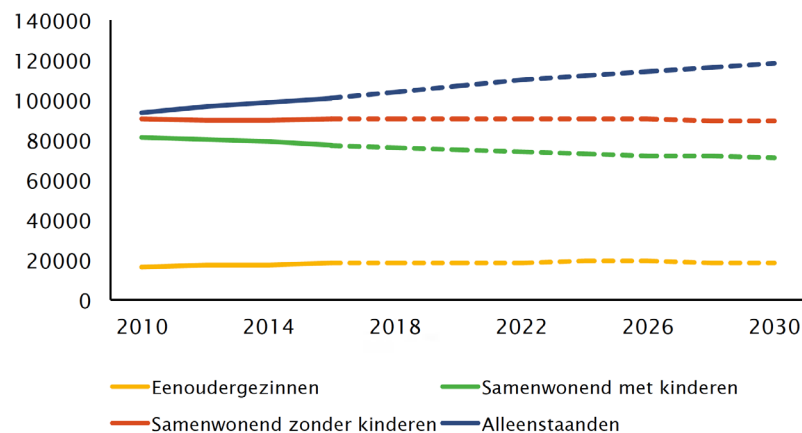

Bron: provincie Fryslân 2016, bewerking FSP

Aantal alleenstaanden blijft stijgen

De toename van het aantal huishoudens hangt samen met veranderingen in de samenstelling van de huishoudens. In de afgelopen jaren is vooral het aantal eenoudergezinnen (+15%) en alleenstaanden (+8%) toegenomen. Naar verwachting zet deze ontwikkeling door. Vooral de groep alleenstaanden lijkt sterk te blijven stijgen, van circa 100.000 huishoudens in 2016 tot 118.000 in 2030. Voor een groot deel wordt deze stijging veroorzaakt door het groeiend aantal alleenstaande ouderen. Het aantal gezinnen met kinderen is in de afgelopen jaren gedaald. Deze trend lijkt tot 2030 door te zetten.

Samenstelling huishoudens in Fryslân, 2010-2016 en prognose 2016-2030

Bron: CBS en provincie Fryslân, bewerking FSP

Groei Friese bevolking tijdelijk van aard

Tegen de trend in is het aantal inwoners van Fryslân per 1 januari 2017 gegroeid. Deze groei komt niet door natuurlijke groei. In de afgelopen jaren is het geboorteovershot omgebogen in een sterfteovershot. De bevolkingsgroei lijkt vooral te komen door de komst van asielmigranten naar Fryslân. Anders dan voorgaande jaren was in 2016 zowel het binnenlandse als het buitenlandse migratiesaldo positief. Asielmigratie is zowel in de statistiek van de buitenlandse als de binnenlandse migratie opgenomen. Naar verwachting is de bevolkingsgroei tijdelijk. De Friese bevolking vergriest en ontgroent. Daardoor zal het sterfteovershot in de komende tijd verder toenemen. Migratie en vooral asielmigratie is moeilijk te voorspellen. De toestroom van asielmigranten is nu weer afgenomen. Bovendien blijkt dat veel asielmigranten na verloop van tijd naar de grote steden in Nederland trekken, naar gemeenschappen van mensen met dezelfde herkomst en waar de kans op werk groter is. Het aantal huishoudens lijkt op de korte termijn nog wel toe te nemen, vooral door de groei van het aantal alleenstaanden. Op de lange termijn zal ook het aantal huishoudens dalen, als eerste in de regio's met een status van krimp. Verder zal het aantal senioren nog stijgen en het aantal jongeren afnemen. Deze trends hebben gevolgen voor de Friese samenleving. Een uitdaging is bijvoorbeeld de woningmarkt en de voorzieningen aan te passen op deze veranderende demografische ontwikkelingen.

Colofon

In de [Databank](#) van het Fries Sociaal Planbureau zijn meer cijfers te vinden over bevolkingsontwikkelingen.

Bronnen

- CBS (2017). - **Bevolkingsontwikkeling 2017; regio per maand**
- Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (2017) - **Opvanglocaties**
- FSP (2015). - **Bevolkingsontwikkelingen in Fryslân**
- FSP (2016). - **Vergrijzing in Fryslân**
- FSP (2017). - **Bevolkingsontwikkelingen jongeren in Fryslân**
- Provincie Fryslân (2016). - **Prognose Bevolking en Huishoudens Fryslân 2016-2040**

Auteurs

Arjen Brander
Wilma de Vries

Contact

Wilma de Vries
wdevries@friessociaalplanbureau.nl
06 44 622 188/058 234 85 00

Vormgeving

Jongens van de Jong

FRIES SOCIAAL
PLANBUREAU

Westersingel 4
8913 CK Leeuwarden
T (058) 234 85 00
www.friessociaalplanbureau.nl

Het Fries Sociaal Planbureau wordt gesubsidieerd door de provincie Fryslân.